

Pomor škanjaca

Čovjekova nebriga ili ...

Trovanje divljači u prirodi rijetko se dešava jer divljač instinktivno ne konzumira otrovne biljke ili njihove dijelove, osim u izuzetnim slučajevima (dugotrajne prirodne nepogode). Trovanje hemijskim sredstvima, odnosno pesticidima i vještačkim dubrivima mnogo je češće. Ovo je posebno izraženo na velikim poljoprivrednim površinama, gdje se ova sredstva masovno koriste. Divljač jede tretirano sjeme ili usjeve poljoprivrednih kultura i dolazi do trovanja. Također, pernata divljač, pogotovo mladunci, rado jede insekte zbog potreba za bjelčevinama životinjskog porijekla. Ukoliko je izvršeno tretiranje insekticidima, dolazi do trovanja fazana i jarebica te ostale pernate divljači. I predatori često stradaju hvatajući već otrovane životinje ili konzumirajući njihove leševe.

Rodenticidi koji se primjenjuju u vidu zatrovanih mamaca (najčešće žitarica) uzrokuju trovanje ptica i ostalih životinja, bilo da jedu zatrovane mamce ili uginule glodare. Do trovanja dolazi i ako se predatori hrane ranjenom ili uginulom divljači koja je pogodena sačmom. Posebno su osjetljive pernate grabljivice (orlovi i sove) koje uslijed nagomilavanja olova u organizmu gube sposobnost reprodukcije ili ugibaju.

U zimu prošle godine desio se više nego neobičan slučaj. Gospodin Branko Brezar, sa Stupa, zapazio je da na polju prema farmi na Bojniku (sa tri dalekovodna stupa) padaju škanjci mišari (*Buteo buteo* L.), i to nekoliko dana uzastopce. S obzirom na kišovito vrijeme, pomislio sam da se radi o strujnom udaru, tj. da mišari stradaju prilikom polijetanja sa stupova koje koriste kao odmorišta, a vodene kapljice stvaraju kontakt sa strujom. Međutim, gospodin Brezar mi je prenio da je pažljivo posmatrao i da škanjci nakon prostog stajanja na stupu samo padnu kao da su pogodeni metkom.

Otišavši na lice mjesta, kod spomenuta tri dalekovodna stupa, zatekao sam tridesetak mrtvih škanjaca, kao i tri je livadarke. Osim već uginulih od kojih je većina bila u raspadanju, u neposrednoj blizini našao sam i tri još živa mišara koji nisu bili sposobni za letenje.

Naknadnom pretragom želudaca uginulih škanjaca ustanovio sam da sadrže samo miševe, a želuci miševa su bili puni sjemena žitarica tretiranog rodenticidima.

Ovo je više nego očigledan primjer nebrige i nepažljivog korištenja spomenutih hemijskih sredstava. Kada se i primjenjuju na terenu, rodenticide (zatrovane mamce) treba postavljati u rupe glodara, a nikako na mjesta gdje su dostupni i drugim životinjama. Ovim se postiže da velika većina glodara ugiba već u hodnicima i tako ostaje nepristupačna bar za životinje koje ne mogu ući u mišije hodnike. Ovako, stradao je veliki broj jedne od najkorisnijih ptica u poljoprivredi i šumarstvu upravo zbog načina ishrane, o čemu svjedoče priložene fotografije. **Saša Kunovac**